

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

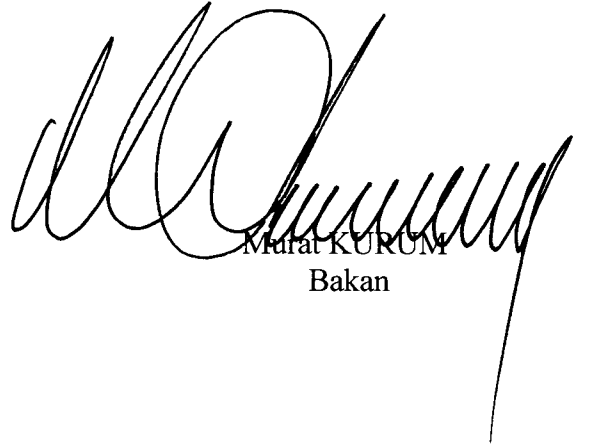
Sayı :30824082-610-**15232601**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

UŞAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN OP. DR. ALİ KARAÖBA'NIN
TBMM 7/35841 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/35841
GK 36

SORULAR

Bitkisel ve madeni atık yağlar, hem çevre kirliliğinin en tehlikeli bileşenlerinden biri hem de doğru şekilde toplandığında değerli bir enerji kaynağıdır. Sadece bir litre atık yağın, bir milyon litre içme suyunu kirlitebildiği bilimsel olarak ortaya konmaktadır. Bu da atık yağların doğrudan toprağa, kanalizasyona veya su kaynaklarına dökülmesinin uzun vadede yeraltı sularını, tarımsal verimi ve halk sağlığını tehdit ettiği anlamına gelmektedir.

Ülkemizde yılda yüz binlerce ton bitkisel atık yağ ortaya çıkmakta, ancak bunun yalnızca yaklaşık üçte biri geri kazanılabilmektedir. Geri kalanı çoğu zaman evsel atıklarla birlikte çöpe atılmakta ya da kaçak yollarla çevreye karışmaktadır. Bu durum hem çevresel hem de ekonomik bir kayıptır; çünkü atık yağların geri kazanımı, biyodizel üretimi ve enerji verimliliği açısından stratejik önem taşımaktadır.

Uşak ili özelinde durum daha da dikkat çekicidir. Uşak, hem Gediz Havzası'nın önemli su toplama alanı hem de son yıllarda kuraklık ve içme suyu yetersizliğiyle mücadele eden bir ildir.

Uşak'taki barajlar su kaynakları açısından kritik seviyedeyken, bölgedeki sanayi, tarım ve evsel atıkların su kalitesini tehdit ettiği bilinmektedir. Bu çerçevede, Uşak'ta lisanslı bir atık yağ dönüşüm tesisi bulunmaması, çevre koruma ve su yönetimi politikaları açısından ciddi bir eksikliktir. Hem evsel hem endüstriyel atık yağların kontrolsüz biçimde bertaraf edilmesi, su kaynakları için sessiz ama kalıcı bir tehlike yaratmaktadır. Atık yağların doğru toplanması ve işlenmesi yalnızca çevre temizliği değil, aynı zamanda yerel kalkınma ve istihdam açısından da fırsat sunar. Uşak gibi sanayi üretimi güçlü, fakat çevresel riskleri yüksek illerde bu tesislerin yaygınlaştırılması hem çevre yönetimi hem de ekonomik sürdürülebilirlik için gereklidir.

Bu bağlamda,

- 1- Türkiye genelinde 2020-2025 arasında yıllık olarak toplanan atık yağ miktarı (madeni ve bitkisel yağ ayrımıyla) kaç tondur?
- 2- Türkiye'de atık yağ geri dönüşüm tesisi sayısı kaçtır? Bu tesislerin toplam kapasitesi nedir ve yılda kaç ton atık yağ işleme potansiyeline sahiptir?
- 3- Uşak ili özelinde, son beş yılda toplanan atık yağ miktarı kaç tondur? İlçelere göre dağılım nedir?
- 4- Uşak'ta atık yağ toplama işlemleri için kaç lisanslı firma faaliyet göstermektedir?
- 5- Bakanlık ya da ilgili kuruluşlarca yapılan "Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği" (23.12.2020 tarihli değişiklik) uygulamasına ilişkin olarak, madde madde denetim sonuçları ve ceza uygulamaları nasıldır?

- 6- Uşak'ta atık yağ toplama kampanyaları kapsamında verilen teşvik, destek veya bilgilendirme çalışmaları nelerdir? Bu kampanyaların toplanan atık yağ miktarına etkisi ölçülmüş müdür?
- 7- Atık yağların kaynağında ayrı toplanması ve lisanslı tesislere verilmesi sürecinde karşılaşılan başlıca sorunlar nelerdir? Bu sorunların çözümüne yönelik bir takvim ve proje var mıdır?
- 8- Bakanlığınızca atık yağların ekonomik değere dönüştürülmesi (örneğin biyodizel üretimi, enerji üretimi) kapsamında desteklenen proje sayısı ve toplam bütçesi nedir? Uşak ili bu kapsamda kaç projeye dahil edilmiştir?
- 9- Uşak ilinde Belediye, OSB ya da özel sektör iş birliğiyle bir atık yağ dönüşüm tesisinin kurulması ya da genişletilmesi planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa, kapasite, yatırım tutarı ve takvimi nedir?
- 10- Atık yağların toplanması ve bertaraf edilmesinin çevresel etkileri açısından, özellikle yeraltı sularına, kanalizasyon sistemine ve toprağa olası zararların izlenmesi ve raporlanması için İl Müdürlüğü bazında izleme sistemi mevcut mudur? Bu sistemdeki son veriler nelerdir?

CEVAPLAR

- 1,3- Bakanlığımızca yürütülmekte olan Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN) altında atık üreticilerinin 1 yıllık atık gönderimlerine ilişkin beyanlarının alındığı Atık Beyan Sistemi (TABS) üzerinden elde edilen verileri Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Genel Müdürlüğü web sayfası "Atık İstatistikleri" başlığı altında yer alan "Atık Raporları (TABS Verilerine Dayalı)" alanından yıl bazında, il bazında atık kodu, nace kodu, işleme yöntemi gibi değişkenler ile raporlanabilmektedir. Öte yandan, yine aynı alan altında yer alan Atık İstatistikleri Bültenleri'nden de söz konusu verilere ulaşılabilmektedir.

Söz konusu istatistikler Resmi İstatistik Programı kapsamında yayımlanmakta olup, bu kapsamda en son 2022 yılı istatistiği yayımlanmış bulunmaktadır. İstatistiğin yayımlanmasını müteakip ilgili yılın verileri web sayfamızda yer alan "Atık Raporları" ekranına eklenmektedir.

- 2- Bitkisel kökenli ve kullanım amacına uygun olarak piyasaya arz edilen gıda yağlarının çeşitli faaliyetler sonucu oluşan bitkisel atık yağların oluşumundan bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması, yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların oluşturulması ve buna yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar 06.06.2015 tarihli ve 29378 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ile hüküm altına alınmıştır. Anılan Yönetmelik 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin Ek-4 Atık Listesi'nde yer alan; "20 01 25 - Yenilebilir Sıvı ve Katı Yağlar" kodu kapsamında değerlendirilen Bitkisel Atık Yağlar ve "20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar

(A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağları kapsamakta olup, Yönetmeliğin 5’inci maddenin (ğ) bendi gereği bitkisel atık yağlar ilgili teknik düzenlemelere uygun olarak sadece biyodizel ve biyogaz üretiminde kullanılabilir.

10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği’nin (ÇİLY) Ek 1 ve Ek 2 Listeleri’nde yer alan kurulu tesislerin çevre izin ve lisans işlemleri ilgili mevzuatlarda yer alan hükümler ve süreler çerçevesinde değerlendirilmekte olup, işletmelere Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) / Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmektedir.

Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım tesisleri Yönetmelik Ek-1 Listesi 8.2.3 kapsamında, Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Tesisleri Ek-2 Listesi 8.3.1 kapsamında yer almakta olup, Çevre İzin ve Lisans Belgesi almak zorundadır.

Atık Madeni Yağ Rafinasyonuna ilişkin olarak;

Atık yağların yönetimine ilişkin usul ve esaslar 21/12/2019 tarihli ve 30985 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği ile belirlenmiş olup atık yağlardan baz yağ üretimine ilişkin olarak katma değeri yüksek ürünlerin elde edilebileceği yüksek verimli atık yağ rafinasyon tesislerinin kurulması ve mevcut tesislerin iyileştirilmesi amacıyla TS 13369 standardına uygun olarak baz yağın üretildiğinin ve rafinasyon prosesi yetkinliğinin ispatı amacıyla Bakanlık, İl Müdürlüğü, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı Marmara Araştırma Merkezi Başkanlığı (TÜBİTAK MAM) yetkililerinin hazır bulunduğu deneme üretimleri aynı Yönetmeliğin 13’üncü maddesi kapsamında gerçekleştirilmektedir.

Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği’nin Geçici Madde 1’inci fıkrası kapsamında deneme üretimi planı başvurusunda bulunmamış tesisler ile deneme üretimi takvimine uymayan veya deneme üretimi uygun bulunmayan “Atık Yağ Geri Kazanım” konulu çevre lisansına sahip tesislerin Çevre İzin ve Lisans Belgeleri iptal edilmiştir. Bu kapsamda, deneme üretimi olumlu sonuçlanan Atık Yağ Rafinasyon Tesisleri’ne Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında 5 yıl geçerli Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir.

Bahse konu tesisler Yönetmelik Ek-1 Listesi “8.2.2 Atık Yağ Rafinasyon Tesisleri” ile Ek-2 Listesi “8.3.2 Atık Yağ Transfer Noktaları” kapsamında yer almakta olup, Çevre İzin ve Lisans Belgesi almak zorundadır.

Ayrıca, Çevre İzin ve Lisans Belgesi, Geçici Faaliyet Belgesi ve Atık Taşıma Lisansı alan işletmelerin/firmaların iletişim bilgilerine Bakanlığımız Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü web sayfasında yer alan “Çevre İzin ve Lisans” başlığı sekmesinden ulaşılabilmektedir.

4,9- Uşak ili’nde halihazırda 1 adet lisanslı Atık Yağ Rafinasyon Tesisi faaliyet göstermekte olup, bu kapsamda yeni tesis kuruluşuna / genişletilmesine ilişkin Uşak Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüze ulaşan yeni başvuru bulunmamaktadır.

5- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun’a istinaden çıkarılan mevzuat kapsamında Bakanlığımız merkez teşkilatı ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli

tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve çevre kirliliğe sebebiyet verenlere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurusunda bulunmaktadır.

6,8- İşletmelerden kaynaklanan bitkisel atık yağlar lisanslı tesisler tarafından ücreti karşılığında toplanmaktadır. Hanelerden kaynaklanan bitkisel atık yağlar ise belediyelerce çeşitli kampanyalar düzenlenerek halkın farkındalığının artması sağlanmaktadır. Bakanlığımızca bitkisel atık yağ özelinde destek veya teşvik uygulaması bulunmamakta ancak sıfır atık kapsamında belediyelere atık toplama ekipmanları sağlanması noktasında destek sağlanmaktadır.

7- Hanelerden kaynaklanan bitkisel atık yağların vatandaşlar tarafından nereye teslim edileceği noktasında tereddütler hasıl olmaktadır. Tüm belediyelerimiz hanelere yeterince hizmet sağlayamamaktadır. Sıfır atık kapsamında kurulan mobil atık getirme merkezleri ile vatandaşların atıklarını bırakabileceği noktalar oluşturulmuştur. Bununla birlikte bitkisel atık yağların yönetimine ilişkin mevzuatta değişiklik planlanmış olup, değişiklik taslağı kamunun görüşüne açılmıştır. Planlanan değişiklikle vatandaşlar bitkisel atık yağları satış noktalarına teslim edebileceklerdir. Bu sayede toplanan atık miktarında artış olması öngörülmektedir.

10- 08.06.2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında yer alan tesislerde yapılan denetimler esnasında noktasal kaynaklı bir toprak kirliliği gözlenmesi ve kirlilik kaynağının tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık olduğunun belirlenmesi durumunda, sahadan toprak ve yeraltı suyu numuneleri alınmaktadır. Analiz sonuçları neticesinde kirlilik tespit edilmesi durumunda Yönetmelik kapsamında oluşturulan “Kirlenmiş Saha İzleme ve Değerlendirme Komisyonu” tarafından gerekli süreçler yürütülmektedir.